

Vergaderjaar 2008–2009

27 830

Materieelprojecten

Nr. 61

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 18 februari 2009

De vaste commissie voor Defensie¹, heeft een aantal vragen voorgelegd aan de *staatssecretaris* van Defensie over de brief van 29 januari 2009 inzake verbetering persoonlijke en groepswapens militairen (Kamerstuk 27 830, nr. 60).

De *staatssecretaris* heeft deze vragen beantwoord bij brief van 17 februari 2009. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Van Baalen

De griffier van de commissie,
De Lange

¹ Samenstelling:

Leden: Van Bommel (SP), Van der Staaij (SGP), Poppe (SP), Van Baalen (VVD), voorzitter, Çörüz (CDA), Ferrier (CDA), Van Velzen (SP), Blom (PvdA), ondervoorzitter, Eijnsink (PvdA), Van Dam (PvdA), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Griffith (VVD), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Irrgang (SP), Knops (CDA), Willemse-van der Ploeg (CDA), Jacobi (PvdA), Boekestijn (VVD), Brinkman (PVV), Voorde-wind (CU), Pechtold (D66), Ten Broeke (VVD), Thieme (PvdD), Bilder (CDA) en Peters (GL).
Plv. leden: Lempens (SP), Van der Vlies (SGP), Polderman (SP), Van Beek (VVD), Jonker (CDA), Ormel (CDA), De Wit (SP), Roefs (PvdA), Wolbert (PvdA), Smeets (PvdA), Arib (PvdA), Blok (VVD), Omtzigt (CDA), Roemer (SP), Haverkamp (CDA), De Nerée tot Babberich (CDA), Samsom (PvdA), Van der Burg (VVD), Wilders (PVV), Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU), Van der Ham (D66), Teeven (VVD), Ouwehand (PvdD), Uitslag (CDA) en Vendrik (GL).

1, 2, 7, 10, 12 en 13

Acht u in alle redelijkheid de Kamer goed in staat haar verantwoordelijkheid en controlerende taak te vervullen door haar na ontvangst van deze gecombineerde A/B/C/D-brief te dwingen binnen vier weken een eindoordeel daarover te geven?

Acht u deze handelswijze van een gecombineerde A/B/C/D-brief aan de Kamer, waarover geoordeeld zou moeten worden binnen vier weken voor herhaling vatbaar?

Waarom stuurt u de Kamer nu pas deze brief wanneer u tegen een deadline van 1 maart aanloopt?

Sinds welke datum bleek de wenselijkheid de twee projecten in de realisatiefase te combineren?

Bent u van mening dat de Kamer met deze gecombineerde A/B/C/D-brief een afgewogen besluit kan nemen wanneer de onderliggende stukken niet bij deze gecombineerde brief gevoegd zijn? Bent u bereid om op korte termijn alsnog alle documentatie (voorstudie-, studie-, en verwervingsvoorbereidingsfasen) rondom de behoeftstelling naar de Kamer te sturen?

Waarom heeft u de Kamer niet in een eerder stadium ingelicht over het voornemen verbeteringen te willen toepassen aan de huidige persoonlijke- en groepswapens?

Het is niet gebruikelijk de Kamer met een A/B/C/D-brief informeren en haar daarover binnen vier weken een oordeel te vragen. Bijzondere omstandigheden kunnen daartoe echter nopen. Omdat de financiële omvang van de projecten afzonderlijk minder dan € 25 miljoen bedroeg, is de Kamer niet eerder geïnformeerd. Aan het einde van de studiefase van beide projecten in september 2007 bleek de wenselijkheid de projecten om technische redenen te combineren, onder meer omdat het snelrichtmiddel uit het project SRIM wordt bevestigd op het railsysteem uit het project OAD. De rail moet aan hoge eisen voldoen en de verschillende richtmiddelen moeten er goed op passen. Een besluit tot samenvoeging werd toen echter nog niet genomen.

Bij de beoordeling van de offertes in de verwervingsvoorbereidingsfase in oktober 2008 bleek samenvoeging ook om commerciële redenen wenselijk te zijn. Aanvankelijk is de mogelijkheid onderzocht de projecten toch gescheiden uit te voeren, maar het bleek dat om praktische redenen, zoals de prijs, gelijktijdige uitvoering en een duidelijke productaansprakelijkheid, samenvoeging voordeliger was. Voorts bleek dat de beide projectbudgetten, destijds geraamd op prijsindicaties uit 2006, gezamenlijk € 2 miljoen te laag waren om de gecombineerde behoefte af te dekken en dat dus aanvullende financiering moest worden gevonden. De besluitvorming heeft door dit alles meer tijd gekost. Eind 2008 is besloten de projecten samen te voegen, waarbij het totale projectbudget boven € 25 miljoen uitkwam.

De gecombineerde A/B/C/D-brief biedt naar mijn oordeel voldoende informatie om een toetsing door uw Kamer mogelijk te maken. De informatie wijkt in omvang en diepgang niet af van informatie in DMP-brieven over vergelijkbare projecten. Indien uw Kamer over bepaalde facetten in het project nader geïnformeerd wenst te worden, ben ik vanzelfsprekend tot een nadere toelichting bereid. Het aanstaande algemeen overleg zou daarvoor de gelegenheid bieden.

3, 9 en 11

Is het waar dat u de wapens aanpast in het licht van recente ervaringen in missiegebieden en verwacht u de verbeteringen aan de wapens nog in te kunnen voeren tijdens de lopende missies? Is daarmee het voorgestelde wapenverbeterproject niet erg kortzichtig? Verwacht u dat Defensie de

komende jaren opnieuw op missies gaat, waarbij de nu in te voeren wapenverbeteringen zinvol zullen zijn?

Wanneer worden de verbeterde wapens conform SRIM-OAD ingevoerd? Krijgen de militairen daarbij voldoende tijd om te trainen met de verbeterde wapens?

Kunt u aangeven waarom het nodig is de wapens te verbeteren? Waarop baseert u de behoefte?

De wens tot verbetering is ingegeven door de ervaringen met de wapens tijdens missies in Irak, Tsjaad en Afghanistan. De verbeterde wapens zullen vanaf september 2009 worden ingevoerd en zijn dus beschikbaar voor de huidige missies. De wapens zullen speciale voorzieningen krijgen die bij huidige en toekomstige operaties noodzakelijk worden geacht. Bij de invoering wordt vanzelfsprekend voorzien in de benodigde opleidingen en trainingen.

4, 6, 8 en 19

In hoeverre zijn de SRIM-OAD aanpassingen van invloed op het functioneren van het wapen (dracht, kogelbaan, gewicht, doelgericht, handzaamheid, storingsgevoeligheid, slijtage, etc.)?

Bent u ook voornemens andere, door de manschappen gewenste, aanpassingen toe te passen, namelijk transparante patroonmagazijnen en wapens en (tactische) draagriemen voor linkshandige schutters?

Wat is het uiteindelijke gewicht van de wapens na de voorgestelde verbeteringen?

Kunt u aangeven waarom niet alleen de wapens van de buitenkant (SRIM-OAD) maar ook het binnenwerk worden aangepast (vuurregelaar, magazijnpal)?

De ballistische prestaties van de Diemaco blijven onveranderd hoog evenals de technische betrouwbaarheid. De verbeteringen stellen de militair in staat het wapen sneller en effectiever te gebruiken, waardoor de overlevingskansen en de operationele inzetbaarheid toenemen. Het gewicht van de Diemaco zal door het snelrichtmiddel en het railsysteem toenemen van 3,2 kg naar 4 kg. Een verdere gewichtstoename is afhankelijk van de speciale voorzieningen die worden aangebracht. Om de hanteerbaarheid en de stabiliteit te vergroten, wordt een extra handgreep geplaatst. De aanpassing van de vuurregelaar en de magazijnpal vereenvoudigt de bediening van het wapen voor linkshandige schutters. De wensen van de gebruikers zijn betrokken bij de beoordeling van aanpassingen. De in vraag 6 genoemde aanpassingen maken geen deel uit van het project.

5

Kunt u aangeven welke eenheden welke aanpassingen zullen ondergaan, ofwel bij welke eenheden worden welke wapens geplaatst? Bent u voornemens om een nieuw standaard persoonlijk- en groepswapen te introduceren waarbij de special forces een hoger niveau van aanpassing kennen? Gelden de SRIM-OAD aanpassingen krijgsmachtbreed?

De verbeteringen betreffen alle Diemaco's en Minimi's die bij de defensieonderdelen in gebruik zijn. De Diemaco's worden voorzien van een snelrichtmiddel, geïntegreerd railsysteem, modulaire extra handgreep, verstelbare kolf en een aangepaste vuurregelaar en magazijnpal. De Minimi's, thans in gebruik bij het Commando Landstrijdkrachten (CLAS) en het Commando Luchstrijdkrachten (CLSK), worden voorzien van een snelrichtmiddel, railsysteem en een modulaire extra handgreep. Krijgsmachtbreed komt speciale apparatuur beschikbaar die de militair, afhankelijk van zijn functie, aan het wapen kan bevestigen. De hoeveelheid en verscheidenheid van die apparatuur variëren naar gelang van de taakstel-

ling van een eenheid. Zo worden aan de bewapening van de *special forces* van het CLAS en het Commando Zee strijdkrachten (CZSK) en van de Brigade Speciale Beveiligingopdrachten van de Koninklijke Marechaussee (KMar), andere functionele eisen gesteld dan aan de bewapening van reguliere gevechts- of ondersteunende eenheden. Door deze verbeteringen is er geen aanleiding te investeren in nieuwe wapens.

14.

Is uw verwachting dat Defensie de komende jaren vaker «close combat» missies zal gaan uitvoeren wanneer u stelt dat «militairen vaker het gevecht moeten voeren op korte afstand en in relatief onoverzichtelijke situaties» en dat daarvoor de wapenverbeteringen nodig zijn?

Met die opmerking wordt bedoeld op de gewijzigde (terrein-)omstandigheden waaronder de huidige missies worden uitgevoerd. De militairen moeten regelmatig opereren in onoverzichtelijke of bebouwde gebieden, waarbij zich vuurcontacten op korte afstand voordoen.

15

Kunt u garanderen dat de huidige wapens daadwerkelijk «beter bruikbare wapens» worden wanneer SRIM-OAD wordt toegepast? Hebben er al tests plaatsgevonden met naar SRIM-OAD omgebouwde wapens? Zo ja, wat is de ervaring daarmee, wat zijn de testresultaten? Zo nee, bent u dat alsnog van plan?

Ja. Er zijn uitgebreide technische en operationele beproevingen gehouden met positieve testresultaten.

16

Hoe kunt u stellen dat de wapens worden aangepast op de uitrusting wanneer een groot deel van de manschappen nog niet de juiste (moderne) uitrusting in bezit heeft en terwijl er een onderzoek loopt naar verbeteringen dan wel vervanging van de huidige uitrusting?

De uitrusting van de militair is sinds de invoering van de Diemaco en de Minimi in de jaren 90, mede als gevolg van het *Soldier Modernisation Program* (SMP), geleidelijk gewijzigd. De wapens moeten daaraan worden aangepast. Het SMP was onder meer de aanleiding voor het project SRIM, zodat effectiever met nachtzichtkijkers kan worden geschoten. De verbeteringen passen ook in de toekomstige uitrusting die onder meer in het project Verbeterd Operationeel Soldaat Systeem (VOSS) wordt ontwikkeld.

17

Kan de Kamer inzage krijgen in het door de minister van Economische Zaken goedgekeurde compensatievoorstel?

Neen. De overeenkomsten die het ministerie van Economische Zaken met compensatieplichtige bedrijven sluit, bevatten altijd een geheimhoudingsclausule die verhindert dat informatie met derden wordt gedeeld.

18

Bent u bekend met de klachten (storingen) van militairen met de Minimi? Waarom bent u voornemens om de storingsgevoelige Minimi te vervangen door een nieuwe lading Minimi's? Is het niet beter om te kijken naar een ander alternatief of – zoals binnen de KL vaak geopperd wordt – om de MAG weer in gebruik te nemen vanwege de grote betrouwbaarheid en vuurstoot (wat een groepswapen kenmerkt)?

Ja. De storingen aan de Minimi zijn te wijten aan onvoorziene extreme slijtage door de huidige gebruiksomstandigheden. In de praktijk blijkt dat de Minimi niet storingsgevoeliger is dan de MAG. De Minimi is ingevoerd als vervanging van de MAG omdat deze lichter is en beter paste bij het inzetprofiel van de desbetreffende eenheden van het CLAS en het CLSK. De invoering bevorderde tevens de standaardisatie van munitie zonder vermindering van gevechtswaarde (vuurkracht en maximale dracht). Deze redenen zijn nog steeds valide. Daarom worden de versleten Minimi's vervangen.

20

Waarop baseert u de aantallen wapens? Is een wapenreductie niet beter in het licht gezien van de personele afslanking dan wel tekort, en de terug te schroeven ambitie (zeker na het aflopen van de missie in Afghanistan)?

De hoeveelheid te modificeren wapens berust op de huidige organisatie van de krijgsmacht en het Nederlandse ambitieniveau zoals dat in de Kamerbrief «Wereldwijd dienstbaar» is verwoord (Kamerstuk 31 243, nr. 1).

21

Kunt u aangeven waaruit de «productaansprakelijkheid» precies bestaat?

De productaansprakelijkheid is de risicoaansprakelijkheid van een leverancier voor een door hem geleverd product dat onverhoopt gebreken vertoont. Door gerelateerde producten van één leverancier te betrekken, wordt zoveel mogelijk voorkomen dat onduidelijkheid ontstaat over wie productaansprakelijk is.

22

Kunt u exact aangeven waarom het aanbod van Colt Canada en Aimpoint het meest aantrekkelijk is? Waaruit bestaat die aantrekkelijkheid?

De combinatie van de middelen van Aimpoint en Colt Canada is als beste uit de technische en operationele beproevingen gekomen. Daarnaast is de offerte van Colt Canada commercieel de aantrekkelijkste.

23, 25 en 29

Op welke datum heeft Colt het nu voorliggende aanbod gedaan dat tot 1 maart geldig is?

Kunt u bevestigen dat u in de relatie met Colt Canada de positie van «klant» bekleedt en klaarblijkelijk heeft ingestemd met de geldigheidstermijn van dit aanbod?

Bent u bereid de Kamer te informeren met welke offerte het bedrijf zal komen wanneer de deadline niet wordt gehaald?

Alle kandidaten hebben voor de sluitingsdatum in april 2008 hun offertes ingediend. Na de beoordeling van de offertes en de onderhandelingen is het aanbod van Colt Canada als beste beoordeeld. In oktober 2008 heeft Colt Canada een definitieve offerte uitgebracht met een aanvankelijke geldigheid tot 15 februari. Met het oog op de duur van de besluitvorming en de parlementaire behandeling, is op 9 januari verlenging van de offertegeldigheid tot 1 maart verkregen. Intussen heeft Colt Canada op mijn verzoek de geldigheid verlengd tot 15 april. Ik zal de Kamer informeren indien deze termijn wordt overschreden en er een gewijzigde offerte aan de orde is. De modificaties zullen door het Marinebedrijf worden uitgevoerd, in combinatie met een periodieke revisie van de wapens. De productieplanning van het Marinebedrijf gaat uit van de tijdige beschikbaarheid van de onderdelen van Colt Canada.

24

Kunt u bevestigen dat bij een overschrijding van de termijn tot 1 maart a.s., waarin het aanbod van Colt Canada geldt, de kans dat de koers van de Amerikaanse en de Canadese dollar zich ongunstig ontwikkelt niet significant groter of kleiner is dan de kans op het tegendeel?

Neen.

26 en 28

Kan uitgebreid toegelicht worden waarom geen enkel ander land behoefte heeft aan dezelfde aanpassingen als Nederland?

Is voor het bedrag van € 43,8 miljoen niet een beter alternatief te vinden zoals een volledige vervanging van de Diemaco's (en Minimi's) door een moderner wapen, dat beter voldoet aan de huidige eisen en waar de door u gewenste aanpassingen al in aangebracht zijn?

Slechts enkele andere landen maken gebruik van Diemaco's en Minimi's. Ook daar bestaat behoefte aan verbeteringsprogramma's. Die programma's verkeren in verschillende stadia van uitvoering en worden besproken in de periodieke *DIEMACO users conference* waaraan Canada, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk en Nederland deelnemen. Deze landen en de Verenigde Staten verbeteren hun wapens op een vergelijkbare wijze. Er is geen operationele, technische of economische noodzaak om de wapens te vervangen.

27

Waarom kiest u voor een richtmiddel dat energie verbruikt terwijl de huidige Elcan-kijkers geen energie verbruiken? Is deze energiebehoefte niet een obstakel voor de operationele inzet (constant rekening houden met reserve-energie op zak)?

De Elcan-kijker maakt gebruik van Tritium, een stof die onder de Kernenergiewet valt. Als defensiebeleid geldt dat dergelijke stoffen niet worden gebruikt wanneer redelijke alternatieven beschikbaar zijn. Uit beproevingen blijkt dat batterijgevoede kijkers een goed alternatief zijn.